

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

2 том

ОДЕСА 2022

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. — 163 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Протокол № 4 від 27.10. 2022 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022

Література

1. Волкова Ю. І. Наукові підходи і принципи формування художньо-комунікативних умінь майбутніх учителів музики та хореографії / Ю. І. Волкова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. – Вип. 18(23) – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – С. 166- 172.
2. Лазарева Л. М. Художня комунікація та її особливості в сучасному інтернет-просторі / Л. М. Лазарева // Вісник ХДАДМ. – 2011. – № 1. – С. 96–99.

Сюй СІНЧЖОУ

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ

***Анотація.** Стаття стосується актуальної проблеми підготовки нового покоління майбутніх учителів, зокрема формування їх художньо-естетичної культури в контексті європейського вибору української та китайської педагогічної освіти. Розглядається зміст поняття художньо-естетичної культури, особливості її формування в умовах інформаційного суспільства та глобалізації. Визначено зв'язки даного явища з естетичною культурою, художньо-естетичним досвідом, змістом виховної роботи в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Представлено структуру художньо-естетичної культури, відзначено її вплив на професійний та особистісний розвиток майбутніх учителів.*

***Ключові слова:** художньо-естетична культура, інформаційне суспільство та глобалізація, сучасні школярі, підготовка майбутніх учителів.*

Проблема підвищення якості підготовки майбутніх учителів, у тому числі формування їх художньо-естетичної культури, є актуальною в багатьох країнах, зокрема в Україні та Китаї. Для вирішення даної проблеми уряди країн використовують позитивний досвід європейських освітніх систем. Йдеться про багатого художньо-естетично світогляду, який є важливим чинником педагогічної майстерності» (Хоміч, 2015), високу духовність, відповідні фахові

компетентності, художньо-естетичні знання і уміння, мистецькі уподобання, художньо-естетичний досвід та належну мотивацію до неперервного професійного самовдосконалення.

Художньо-естетична культура є складовою частиною естетичної культури. Європейські учені розглядають естетичну культуру як сукупність духовних та матеріальних цінностей властивих певному суспільству та його представникам. (М. Голубева, В. Кириленко, С. Миропольська, О. Оніщенко, О. Рудницька, І. Рябець, Л. Хоміч, О. Шпенглер та ін.). Художньо-естетична культура в даному контексті є «носієм певної системи соціальних та особистих цінностей, які, своєю чергою, становлять зміст виховання». (Кириленко, Голубева, Рябець, 2009. С. 32). Вона визначає характер і рівень участі індивідуума або певної групи людей у системі естетичних цінностей та художніх благ, прийнятих та функціонуючих у суспільстві.

Художньо-естетична культура набувається у результаті художньо-естетичне виховання – частини загального «виховного процесу, та безпосередньо спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності людини» (М. Фіцула, 2007, с. 315). Художньо-естетична культура виявляється в розумінні та оцінюванні прекрасного у житті, у натхненній праці, творчості, у спілкуванні з мистецтвом, здатності насолоджуватися прекрасним. Але, щоб «повноцінно сприймати і розуміти прекрасне, треба відповідні знання, систему художньо-естетичних уявлень, поглядів, переконань, ідеалів, як основи естетичних духовних цінностей» (Кириленко, Голубева, Рябець, 2009, с. 32).

Європейська практика доводить, що художньо-естетична культура учителя тісно пов'язано з його загальною культурою, особистими уподобаннями, потребами та динамікою професійного розвитку. Вона стосується ієрархії духовних цінностей особистості, як педагогічного фахівця та громадянина, де особистісне та суспільне інтегруючися, займають високу ціннісну позицію. Щоб гармонійно включитися в сучасний складний та суперечливий світ, недостатньо лише добре виконувати свої професійні обов'язки. Художньо-естетична культура відіграє інтегруючу, гармонізуючу, спонукаючу роль у життєдіяльності учителя, сприяє тому, щоб ставлення до навколишньої дійсності було більш свідомим та глибоким, щоб завжди по-новому сприймався світ та суспільство, щоб зміцнювався світогляд та своєчасно були переглянуті деякі особисті переконання (О. Боймірзаєва).

Сформована художньо-естетична культура майбутнього учителя викликає у нього певні художньо-естетичні переживання. З морально-психологічної точки зору ці переживання розглядають як ціннісну реакцію на власну діяльність, людські стосунки, мистецькі витвори, картини природи тощо. Наявність таких

переживань свідчить про певний рівень оволодіння майбутнім фахівцем даною культурою, яка майже завжди пов'язано з прагненням до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації, рефлексії тощо.

У практиці європейських країн набуття художньо-естетичних знань і умінь, накопичення художньо-естетичного досвіду є важливими аспектами підготовки майбутніх учителів. У даному контексті слід підкреслити, що механізм оволодіння художньо-естетичною культурою ґрунтується на органічній єдності професійно-педагогічної підготовки та неперервного розвитку чуттєво-емоційної сфери майбутнього фахівця. Ця єдність постає як показник його готовності до художньо-естетичної роботи з сучасними школярами в умовах нового соціокультурного середовища, привнесеного розвитком інформаційного суспільства та глобалізації. З цією метою особливо важливо розвивати, коригувати, відновлювати наявні художньо-естетичні знання і уміння, приводити їх у відповідність до мінливих умов реального життя та педагогічної праці. Відновлення та коригування знань здійснюється у вигляді сходження від елементарних рівнів до творчого мислення. Процес перемикавання на творче мислення обумовлено його діалектикою: з одного боку, рух від відомого до невідомого, до нового знання; з іншого – закріплення раніше вироблених знань, констатація та репродукування їх, пошук на цій основі нової фахової, культурологічної, мистецької інформації та оволодіння нею.

На думку сучасних учених, у структуру художньо-естетичної культури входить низка складових, одні з яких належать до здібностей людини, інші – до її знань та умінь, а треті можна виділити лише за більш широким культурним контекстом. Основними з них є: 1) сенсорна сприйнятливність до художніх і естетичних цінностей, накопичення художньо-естетичного досвіду, у тому числі, через безпосередній контакт з витворами мистецтва, а також через власну художню творчість; 2) знання з галузі історії та теорії окремих видів мистецтв, з галузі естетики, мистецтвознавства та інших наук, які займаються мистецтвом; 3) інтерналізація мистецтва та розповсюдження його; 4) естетична винахідливість, яка полягає не у наслідувальній (імітаційній) активності, а в умінні користуватися власним художньо-естетичним досвідом та удосконалювати його протягом усього життя (О. Боймірзаєва).

У європейських країнах багато учителів ЗЗСО одночасно беруть участь у художньо-естетичному процесі як носій культури, провідники професійно значимих якостей, так і як суб'єкти, активно перетворюючи педагогічну діяльність та самого себе. Соціокультурні умови можуть прискорювати або уповільнювати професійний розвиток особистості учителя залежно від низки факторів: бюджету вільного часу; колективної системи цінностей та стилю діяльності педагогічних колективів; стану навчально-матеріальної бази та її

ресурсного забезпечення; наявності можливостей для творчої роботи та самоосвіти; організаційно-психологічної гнучкості керівництва навчального закладу тощо.

У наш час основою професійного розвитку майбутнього учителя виступає його вмотивованість, фахова спрямованість, що виражено у професійних установках та ціннісних орієнтаціях. Сформована позитивна установка на педагогічну професію, орієнтація на художньо-естетичні цінності багато у чому визначають розвиток особистості майбутнього фахівця. Процес професійного становлення актуалізується на будь-якому етапі навчання, а також в період педагогічної практики в процесі виконання різних професійних ролей, при створенні різноманітних освітніх ситуацій тощо. Тому сьогодні, в час розвитку інформаційного суспільства та глобалізації, як показує досвід європейських країн, впровадження художньо-естетичної культури у процес професійної підготовки майбутнього учителя стає особливо значимим.

Таким чином, формування у здобувачів вищої педагогічної освіти художньо-естетичної культури в контексті європейського вибору, а саме – набуття відповідних фахових компетентностей, культурознавчих знань та умінь, естетичних поглядів, мистецьких уподобань, творчого потенціалу, достатнього художньо-естетичного досвіду, а також мотивації до неперервного самовдосконалення – є необхідна умова для здійсненні у перспективі ефективної освітньої діяльності з сучасними школярами у нових соціокультурних умовах.

Література

1. Боймірзаєва, О. Ш. (Республіка Узбекистан, 2016). Розвиток художньо-естетичної культури студента в системі вищої педагогічної освіти. Текст: безпосередній. *Молодий учений*, 6(110), 741-744. Режим доступу: <https://moluch.ru/archive/110/26671/>
2. Кириленко, В. Г., Голубєва, М. О., Рябець, І. В. (2009). Формування художньо-естетичної культури старшокласників на уроках української та зарубіжної літератури і в позаурочний час. *Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*, 97. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/149242429.pdf>
3. Фіцула, М. М. (2007). *Педагогіка: Навч. посіб* (вид. 2-ге, випр., доп.) Київ : Академвидав. 660 с.
4. Хомич, Л. (2015). Художньо-естетичний світогляд – важливий чинник педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін. (Рецензія на колективну монографію «Розвиток художньо-естетичного світогляду викладачів мистецьких дисциплін на основі інтегративного підходу». О. М. Отич, С. О. Соломаха, І. В. Дубінець та ін. Бердянськ: Видавець

Ткачук О. В. *Естетика і етика педагогічної дії*, (9), 198-200. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eepd_2015_9_21

Хуан ЯТУН

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

Світлана ІРИГІНА

*кандидат педагогічних наук, доцент
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

СКЛАДОВІ ГОТОВНОСТІ ДО ХУДОЖНЬО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ

У ході теоретичного огляду джерел, на тлі уточненого визначення поняття «готовність до художньо-інтерпретаційної діяльності», виявлено специфіку формування у студентів-вокалістів, як майбутніх викладачів вокалу, такої необхідної фахової якості, як готовність до художньо-інтерпретаційної діяльності.

У наукових дослідженнях інтерпретація розуміється як провідний метод герменевтичного розуміння текстів. Розглядаючи інтерпретацію як складне поєднання психічних дій (сприйняття, розуміння та вираження), вважаємо за доцільне зауважити, що художньо-інтерпретаційна діяльність викладача вокалу має будуватися на спеціальних вміннях і навичках. Це дозволяє виокремити складові аспекти готовності майбутніх викладачів вокалу до неї, а саме: **мотиваційний, художньо-перцептивний, когнітивно-креативний, творчо-виконавський.**

Під час обрання мотиваційного компоненту, вихідною точкою є розуміння мотивації, як складної регулятивної системи, яка «...організує діяльності з реалізації певного мотиву» (Левченко, 2011). На нашу думку, мотивація – це основоположна складова процесу формування готовності до художньо-інтерпретаційної діяльності в майбутніх викладачів вокалу. Виходячи з усталеного погляду на феномен «мотивації» як важливої особистісної характеристики людини, зауважуємо на її функції впливу на інтелектуальну та творчо-продуктивну активність суб'єкта діяльності в обраній ним сфері (соціальній, професійній тощо). Педагогічною умовою формування мотиваційного компоненту є педагогічне стимулювання до удосконалення художньо-інтерпретаційних умінь та навичок.